

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden
Nacka kommun
131 81 Nacka

För vidarebefordran till Länsstyrelsen i Stockholms län

Stockholm den 22 december 2017

ÖVERKLAGANDE

Klagande: Bauer Media AB, org. nr 556693-7628
Box 34108
100 26 Stockholm

Ombud: Advokaterna Patric Olofsson och Christina Rydell Ahlström
MAQS Advokatbyrå Stockholm AB
Box 7009
103 86 Stockholm
Tel: 08-407 09 00, fax: 08-407 09 10
patric.olofsson@maqs.com
christina.rydellahlstrom@maqs.com

Överklagat beslut: Miljö- och stadsbyggnadsnämndens myndighetsutskott i Nacka kommuns beslut av den 6 december 2017, dnr B 2017-0646, om att avslå ansökan om bygglov

I egenskap av ombud för ovan angivna Bauer Media AB ("**Bauer**") får vi, med stöd av bifogad fullmakt, **Bilaga 1**, anföra följande.

1 YRKANDEN

Bauer yrkar att Länsstyrelsen i Stockholms län ("**Länsstyrelsen**"), med upphävande av Miljö- och stadsbyggnadsnämndens myndighetsutskott i Nacka kommuns beslut av den 6 december 2017, dnr B 2017-0646 ("**Beslutet**"), ska bevilja bygglov för nybyggnation av radiomast och teknikbodar inom fastigheten Erstavik 25:1.

2 SAMMANFATTNING AV GRUNDER

Den ansökta åtgärden uppfyller de krav som uppställs i 9 kap. 31 § plan- och bygglagen (2010:900) ("PBL") vad gäller anpassning och lämplighet med hänsyn till stads- och landskapsbild, natur- och kulturvärden och intresset av en god helhetsverkan. Bygglov ska därmed beviljas i enlighet med Bauers ansökan om bygglov för nybyggnation av radiomast och teknikbodas på fastigheten Erstavik 25:1 ("Ansökan").

3 OMSTÄNDIGHETER

3.1 Bakgrund

3.1.1 Bauer har i april 2017 ingett en ansökan om bygglov för nybyggnation av radiomast och teknikbodas på fastigheten Erstavik 25:1 (ovan benämnd Ansökan). Miljö- och stadsbyggnadsnämndens myndighetsutskott i Nacka kommun ("Nämnden") har i beslut den 6 december 2017 avslagit Ansökan.

3.1.2 I Beslutet har Nämnden angett att dess samlade bedömning är att "åtgärden går emot intentionerna med markens användande i kommunens översiktsplan samt det allmänna intresset av att ha tillgång till området och bruka det i enlighet med dess syfte" och att åtgärden inte bedöms "uppfylla de krav som följer av 9 kap 31 § plan- och bygglagen bl.a. vad gäller anpassning och lämplighet med hänsyn till stads- och landskapsbild, natur- och kulturvärden och intresset av en god helhetsverkan".

3.2 9 kap. 31 § PBL

3.2.1 Enligt 9 kap. 31 § PBL ska bygglov ges för en åtgärd utanför ett område med detaljplan om åtgärden 1) inte strider mot områdesbestämmelser, 2) inte förutsätter planläggning, 3) uppfyller de krav som följer av 2 kap. och delar av 8 kap. PBL.

3.2.2 Aktuellt område omfattas inte av några områdesbestämmelser. Det har inte heller framkommit några synpunkter på att åtgärden förutsätter planläggning. Vad avser kraven som följer av 2 kap. PBL, se nedan.

3.3 Översiktsplanen

3.3.1 Fastigheten Erstavik 25:1 är belägen utanför detaljplanelagt område och omfattas inte av några områdesbestämmelser. Enligt gällande översiktsplan för Nacka kommun från 2012 ("ÖP:n") har området där fastigheten Erstavik 25:1 är belägen pekats ut som ett natur- och rekreationsområde.

3.3.2 En översiktsplan är, enligt 3 kap. 3 § PBL, inte bindande. ÖP:n utgör alltså inte något hinder mot att bevilja bygglov om andra intressen i högre grad talar för att bygglov ska ges. Ett avsteg från ÖP:ns intention om att aktuellt område ska användas som natur-

och rekreationsområde har också skett genom att det idag finns två befintliga master ("Nackamasterna") på fastigheten.

- 3.3.3 Fastigheten Erstavik 25:1 kommer vidare även fortsättningsvis att kunna nyttjas av allmänheten som natur- och rekreationsområde, vilket gör att intentionerna i ÖP:n säkerställs.

3.4 Anläggningens omgivningspåverkan

I Beslutet anges att anläggningen bedöms ge en stor omgivningspåverkan som påverkar stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena samt friluftslivet i hög utsträckning. Härutöver har närboende haft synpunkter på förlorad utsikt.

Påverkan på natur- och kulturvärden samt friluftsliv

- 3.4.1 Enligt vad som anges i Beslutet ligger platsen för den planerade anläggningen inom ett område som är ett av de störst sammanhängande grönområdena i Stockholms närhet. I Beslutet anges vidare att området har naturvärden med stor variation av olika biotoper, att området är av riksintresse för friluftslivet samt har höga upplevelse- och rekreationsvärden.
- 3.4.2 Av 3 kap. 6 § miljöbalken (1998:808) ("MB") följer att områden som är av riksintresse för naturvärden, kulturmiljövården eller friluftslivet ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada natur- eller kulturmiljön.
- 3.4.3 Av 3 § Förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden framgår att länsstyrelsen särskilt ska verka för att riksintressena tillgodoses i prövningen av ett mål eller ärende när 3 och 4 kap. MB ska tillämpas. Länsstyrelsen ska alltså bevaka att riksintresset för friluftsliv och naturvärden inte påverkas av sökt åtgärd. Länsstyrelsens bedömning väger därmed alltså oerhört tungt i denna del.
- 3.4.4 Inför Ansökan inhämtade Bauer ett yttrande från Länsstyrelsen gällande den planerade anläggningens påverkan på natur- och kulturmiljön samt friluftslivet. Av yttrandet, **Bilaga 2**, framgår att Länsstyrelsen bedömde att den ansökta åtgärdens påverkan på friluftslivet är acceptabel eftersom anläggningen placeras i anslutning till befintlig verksamhet och att Länsstyrelsen inte hade något att erinra i fråga om påverkan på naturmiljön.
- 3.4.5 Med hänsyn till att Länsstyrelsens bedömning avseende påverkan på natur- och kulturmiljön samt friluftslivet ska väga tungt är det anmärkningsvärt att Nämnden, trots Länsstyrelsens ställningstagande, bedömt att sökt åtgärd bedöms kunna medföra skada på riksintresset. Det är Bauers uppfattning att Länsstyrelsens tidigare bedömning ska vara vägledande vid Länsstyrelsens prövning. Därutöver vill Bauer tillägga följande.

- 3.4.6 Området för den planerade anläggningen kommer även fortsättningsvis vara ett av de störst sammanhängande grönområdena i Stockholms närhet. Områdets variation av olika biotoper i området bedöms inte heller påverkas av anläggningen.
- 3.4.7 Vad gäller allmänhetens synpunkter på påverkan på friluftslivet noteras att det inte finns några naturliga stigar intill den planerade radiomasten eller dess staglinor. Alla stigar och vandringsstråk finns utanför upptagningsområdet. Risken för isras är vidare begränsad till ett fåtal dagar per år då extrem väderlek kan leda till is på staglinorna. Påverkan på friluftslivet är därmed minimal.

Påverkan på stads- och landskapsbilden

- 3.4.8 Radiomastens placering är lämplig med hänsyn till stads- och landskapsbilden. Så som påvisas av de fotomontage som är bilagda Ansökan smälter radiomasten väl in med omgivande miljö, d.v.s. intill de två befintliga Nackamasterna. Nackamasterna har funnits på platsen under lång tid. Det ska vidare nämnas att det tidigare även funnits fler än två master på platsen, **Bilaga 3**. En ytterligare närbelägen radiomast kommer därmed inte påverka helhetsintrycket. Det ska vidare noteras att radiomasten som omfattas av Ansökan är betydligt lägre än de två befintliga Nackamasterna (jfr 212 m mot 299 m höga). Påverkan på stads- och landskapsbilden skulle naturligtvis vara mycket större om radiomasten istället placerades ensamt på en annan plats.

Förlorad utsikt

- 3.4.9 Närboende har framfört synpunkter om att utsikten kommer förstöras för det fall ytterligare en mast uppförs. Det kan konstateras att det i praxis finns flera rättsfall där domstolen i fråga om prövning av bygglovsansökan för master gjort bedömningen att förlorad/försämrad utsikt inte ska anses utgöra en sådan betydande olägenhet som avses i 2 kap. 9 § PBL. Bauer hänvisar i denna del bl.a. till RÅ 2010 ref 62 där Regeringsrätten uttalat följande.

"Utbyggnaden av infrastrukturen för trådlös kommunikation är av stort allmänintresse. Det är oundvikligt att en mast för mobiltelefoni på grund av sin höjd i många fall blir synlig från flera håll och ibland måste placeras i nära anslutning till bostadsbebyggelse. Även om en anläggning av aktuellt slag kan upplevas som en olägenhet, så måste därför enskilda räkna med att de kan tvingas tåla ett förhållandevis stort intrång i sin närmiljö. Det gäller särskilt, om anläggningen är nödvändig för att uppnå det avsedda allmännyttiga ändamålet, och om det är svårt att finna en alternativ och för alla enskilda lämpligare placering."

- 3.4.10 Även boendes närhet till en master har belysts i flera rättsfall. Av praxis följer att t.o.m. ett avstånd om 75 meter kan anses godtagbart. Detta ska jämföras med de 850 meter som är avståndet till närmaste bostad i förevarande fall. Från vissa villor kommer radiomasten vidare inte ens synas då radiomasten skymms av en bergsvägg. Kammarrätten har i ett mål där förutsättningarna var ganska lika förevarande fall

(KamR i Sundsvalls dom av den 2 september 2010 i mål nr 811-09) sammanfattningsvis anført att förhållandet att en mast placeras 185 meter från närmaste bostadshus inte i sig utgör ett skäl att avslå ansökan om bygglov. I förevarande fall hade det vidare framkommit att riksintresset för friluftsliv inte skulle hindras av masten eller att åtgärden påtagligt skadade området natur- och kulturvärden. Enligt Kammarrätten utgjorde därmed 2 kap. PBL inte något hinder mot lokaliseringen av masten.

3.5 **Avvägning allmänna och enskilda intressen**

3.5.1 Av 2 kap. 1 § PBL framgår att det vid prövning av bl. a bygglovsansökan ska tas hänsyn till både allmänna och enskilda intressen.

3.5.2 Enligt Beslutet har Miljö- och stadsbyggnadsnämnden bedömt att det allmänna intresset av att använda marken för det avsedda ändamålet utan ytterligare inskränkningar på natur- och rekreationsvärdena väger tyngre än det enskilda och allmänna intresset av att etablera en ny radiomastanläggning i området.

3.5.3 Enligt Bauers uppfattning är intresset att etablera en ny radiomastanläggning inte motstående intresset att använda marken som natur- och rekreationsområde. Bauer gör, i linje med Länsstyrelsens bedömning avseende radiomastens påverkan på riksintresset för friluftslivet, gällande att allmänhetens användning av markområdet inte påverkas nämnvärt av en ny radiomast. För det fall att en avvägning ändå ska göras ska följande beaktas.

3.5.4 Av praxis följer att för anläggningar vars uppförande utgör ett starkt allmänt intresse kan omfattande natur- och kulturvärden i vissa fall tvingas stå åt sidan. Så som Bauer tidigare anført finns starka allmänna intressen av att ytterligare en mast uppförs. Bauers radiostationer fungerar som bärare av VMA-meddelanden som kan sändas ut från radiomasten. Radiomasten kommer att täcka över 2 miljoner invånare, vilket är en femtedel av totala befolkningen i Sverige. Uppförandet av ytterligare en mast utgör således i sig ett allmänt intresse som ska beaktas vid prövning enligt 2 kap. 1 § PBL. Det ska vidare påpekas att Länsstyrelsen har kommit fram till att natur- och friluftsliv inte kommer att påverkas av Ansökan. Att inte kunna vistas intill masten vintertid p.g.a. isras, som närboende bl.a. gjort gällande, utgör vidare en sådan begränsad påverkan, vilket gör att det allmänna intresset av att Ansökan bifalls ska väga tyngre.

3.5.5 Att befintliga radiomaster inom området har kapacitet att klara ytterligare etableringar av tillkommande teknik och att det ur teknisk synpunkt är möjligt att samordna ska inte beaktas vid en eventuell intresseavvägning. Oaktat detta ska nämnas att Teracom under november månad meddelat att det inte finns kapacitet i Nackamasterna. Rätten att sända radio och TV är en grundlagsskyddad rättighet enligt yttrandefrihetsgrundlagen ("YGL"). Bestämmelserna om sändningsrätten i YGL kompletteras av ytterligare bestämmelser i bl.a. lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation ("EkomL"). Den som vill sända radio har ingen skyldighet att använda

sig av befintliga kommunikationsnät. De skyldigheter till samlokalisering som kan åläggas enligt EkomL gäller främst de operatörer av allmänna kommunikationsnät, dvs. de som innehar eller på annat sätt råder över ett allmän kommunikationsnät eller tillhörande installation, som har betydande inflytande på marknaden. Av förarbetena till EkomL framgår att obligatorisk samlokalisering kommer ifråga först om bygglov inte kan erhållas, och att det då krävs starka skäl, såsom ett behov av skydd för miljö, folkhälsa och allmän säkerhet (prop. 2002/03:110 s. 182). Några sådana skäl finns inte i detta fall. Att hänvisa till att samlokalisering i första hand bör ske är således felaktigt då möjligheten till ett eventuellt bygglov för uppförande av mast först och främst ska utredas. Prövningen av Ansökan ska alltså ske enligt bestämmelserna i PBL, utan beaktande av eventuell alternativ möjlighet att använda befintlig radiomaster.

Som ovan

Patric Olofsson

Christina Rydell Ahlström

BILAGOR

BILAGA 1	FULLMAKT
BILAGA 2	LÄNSSTYRELSENS YTTRANDE
BILAGA 3	UTDRAG UR SVENSKA RADIOARKIVET

RÄTTEGÅNGSFULLMAKT

För envar av Patric Olofsson och Christina Rydell Ahlström från MAQS Advokatbyrå eller den fullmäktigen i sitt ställe förordnar att vid domstolar och andra myndigheter anhängiggöra, utföra och bevaka vår talan mot

Nacka kommun

eller den saken eljest kan röra angående bygglov för nybyggnad av radiomast och teknikbodar inom fastigheten Erstavik 25:1, och

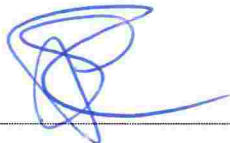
att även i övrigt företräda oss i saken, samt

att uppbära, mottaga och kvittera alla oss i ärendet tillkommande medel och handlingar, dock inte uppsägning, stämning eller skrift, varigenom skiljeförfarande påkallas.

Ort: Stockholm

Datum: 18/12/17

BAUER MEDIA AB

Underskrift

Underskrift

STAFFAN ROSCUM

Namnförtydligande

Namnförtydligande

Ansvarig för informationen nedan är Bisnode Sverige AB

Org-/personnr: 556602-1647
Företagsnamn: Bauer Media AB
Skatteregistrering: Aktiv »
Juridisk information: Förekommer i juridiska sammanhang »

Ansvarig för informationen nedan är Bisnode Sverige AB

Grundinformation

Postadress: BOX 34108
100 26 STOCKHOLM
Bolagsverkets adress: Box 34108
100 26 STOCKHOLM
Telefonnr: 08-4503300
Faxnr: 08-4503302
Säte län/kommun: 01 STOCKHOLM 80 STOCKHOLM
Juridisk form: Aktiebolag
Kategori: Privat
Räkenskapsår: 01-01 - 12-31
Anställda: 100-199
Aktiva arbetsställen: 20
Företaget bildat av stiftarna: 2000-11-16

Bolagsverkets registreringsdatum

-Företag: 2000-12-06
-Företagsnamn: 2016-04-19
-Bolagsordning:
Kallelse till stämma: Kallelse sker genom brev med posten.

Ansvarig för informationen nedan är Bisnode Sverige AB

Registrerade funktionärer och firmatecknare

Inkom till Bolagsverket och gäller fr o m: 2015-06-30

Senaste funktionärsändring registrerad av Bolagsverket: 2017-12-08

Styrelse

Ledamot , Verkställande direktör
Rosell, Staffan Mikael
630411-0270
Lilla Erstagatan 6, 116 28 STOCKHOLM
Visa aktuella uppdrag
Visa historiska uppdrag
Visa hushållets uppdrag
Visa folkbokföringsadress

Suppleant
Hamberg, Jan Stefan
660530-1198
Husarvägen 14, 135 58 TYRESÖ
Visa aktuella uppdrag

Visa historiska uppdrag
Visa hushållets uppdrag
Visa folkbokföringsadress

Revisor/er

Revisor
KPMG AB
556043-4465
Box 382, 101 27 STOCKHOLM
Visa aktuella uppdrag
Representeras av:
550221-2938

Huvudansvarig revisor (auktoriserad)
Malmeby, Anders Jan Olof
550221-2938
Hasselbergsvägen 9, 168 51 BROMMA
Visa aktuella uppdrag
Visa historiska uppdrag
Visa hushållets uppdrag
Visa folkbokföringsadress

Firmateckning

Firman tecknas av styrelsen

	Ordinarie ledamöter	Suppleanter
Verkligt antal:	1	1
Valt antal:	1	1
Lägst antal:	1	0
Högst antal:	7	7

Enheten för naturvård
Britt Forsén

Bauer Media Group
Teemu.korhonen@bauermedia.se

Anmälan för samråd angående uppförande av en 212 m hög radiomast på fastigheten Erstavik 25:1 i Nacka kommun

Länsstyrelsens bedömning

Masten är mycket hög och kräver omfattande stagnering i flera nivåer. Masten är dock placerad i anslutning till befintliga höga master som är stagade på liknande sätt. Länsstyrelsen har inte några indikationer på att stagen till de befintliga höga masterna skulle medföra någon risk för fågellivet i området.

Anläggningen är placerad inom ett område som är av riksintresse för friluftslivet. Länsstyrelsen bedömer dock att påverkan på friluftslivet i området är acceptabel, eftersom anläggningen placeras i anslutning till befintlig verksamhet.

Länsstyrelsen har, i fråga om påverkan på naturmiljön, inget att erinra mot de föreslagna åtgärderna.

Bakgrund

Bauer Media Group har anmält för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken (1998:808) uppförande av en 212 m hög radiomast med stag för utsändning av FM rundradio på fastigheten Erstavik 25:1, Nacka kommun. Lokalisering och utformning framgår av bilagorna 1-4. Den nya masten är placerad i anslutning till de befintliga Nacka-masterna.

Anläggningen ligger inom ett område som är av riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken.

Skogen i området är ca 60-100 år och ingår i Stockholms grönstruktur. Ett antal stigar och vandringsleder finns i området, som är mycket välfrekventerat av friluftslivet i Storstockholm.

Upplysningar

Länsstyrelsens prövning omfattar endast bestämmelserna i 12 kap. 6 § miljöbalken om verksamhetens inverkan på naturmiljön, vad gäller naturvårds-, kulturmiljövårds- och friluftslivsaspekter. Detta samråd omfattar inte eventuella tillstånd som krävs från markägare eller annan sakägare. Eventuella bygglov söks hos kommunen.

Anläggningen berör inte någon känd fornlämning. Om en okänd fornlämning påträffas vid grävningsarbete ska arbetet omedelbart avbrytas och anmälan ske till Länsstyrelsen, enligt 2 kap. 10 § kulturmiljölagen (1988:950).

Datum
2017-03-27

Beteckning
525-4810-2017

Skulle någon del av anläggningen omlokaliseras krävs en förnyad ansökan enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.

I handläggningen av detta ärende har deltagit t.f. naturvårdschef Björn Carlberg, beslutande, samt miljöhandläggare Britt Forsén, föredragande.

Björn Carlberg

Britt Forsén

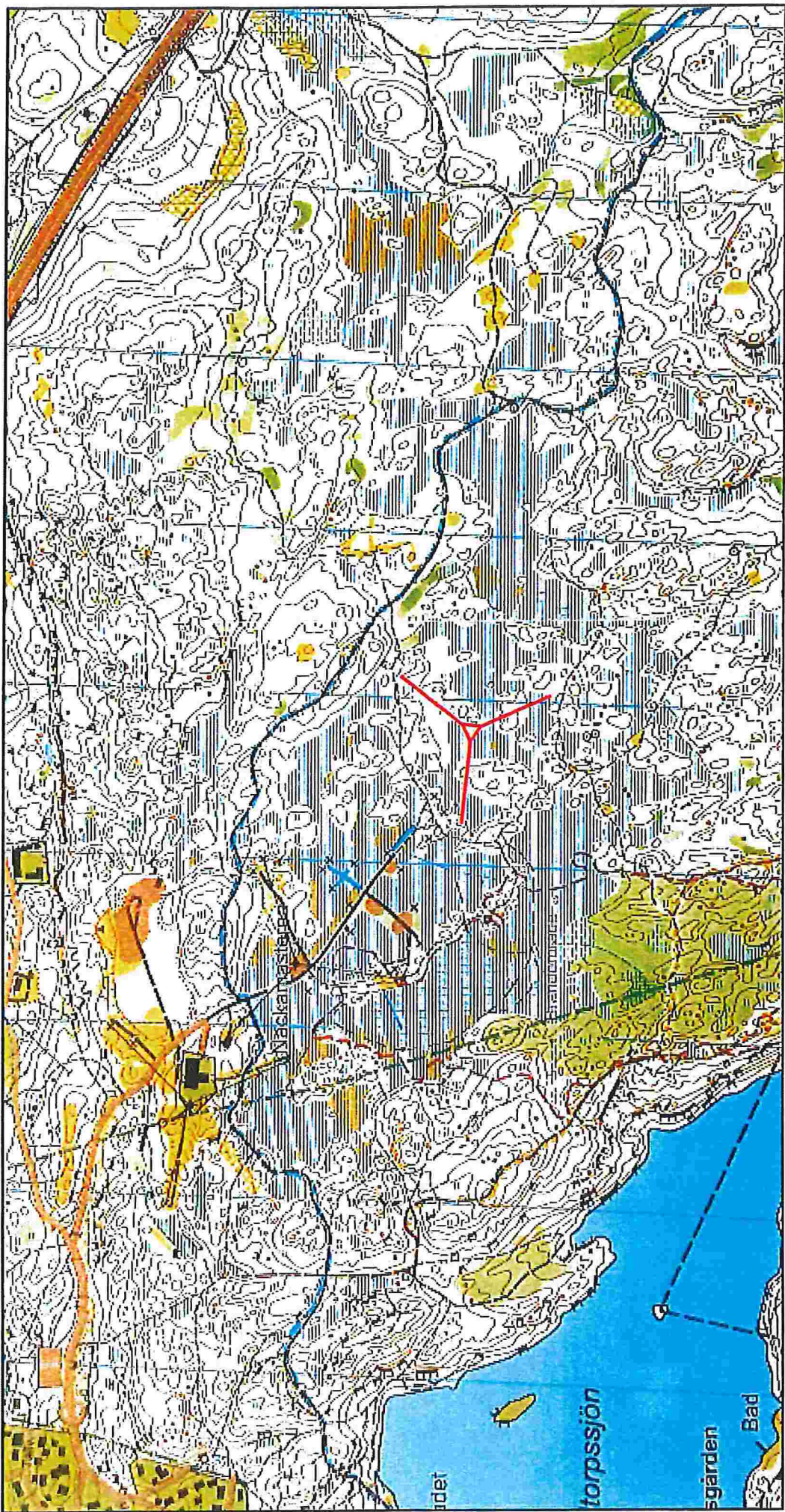
Bilagor:

1. Karta
2. Ritning
3. Situationsplan mast och teknikbodar
4. Situationsplan mast med anslutningsväg

Kopia till:

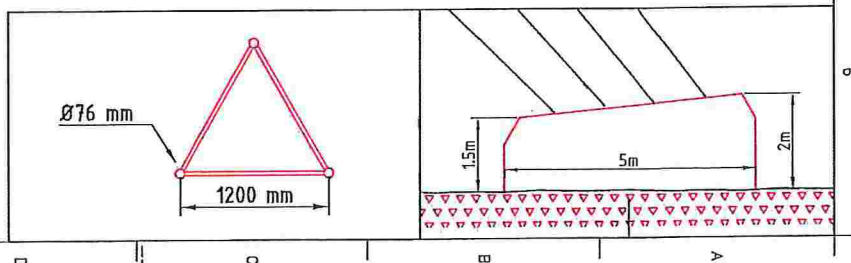
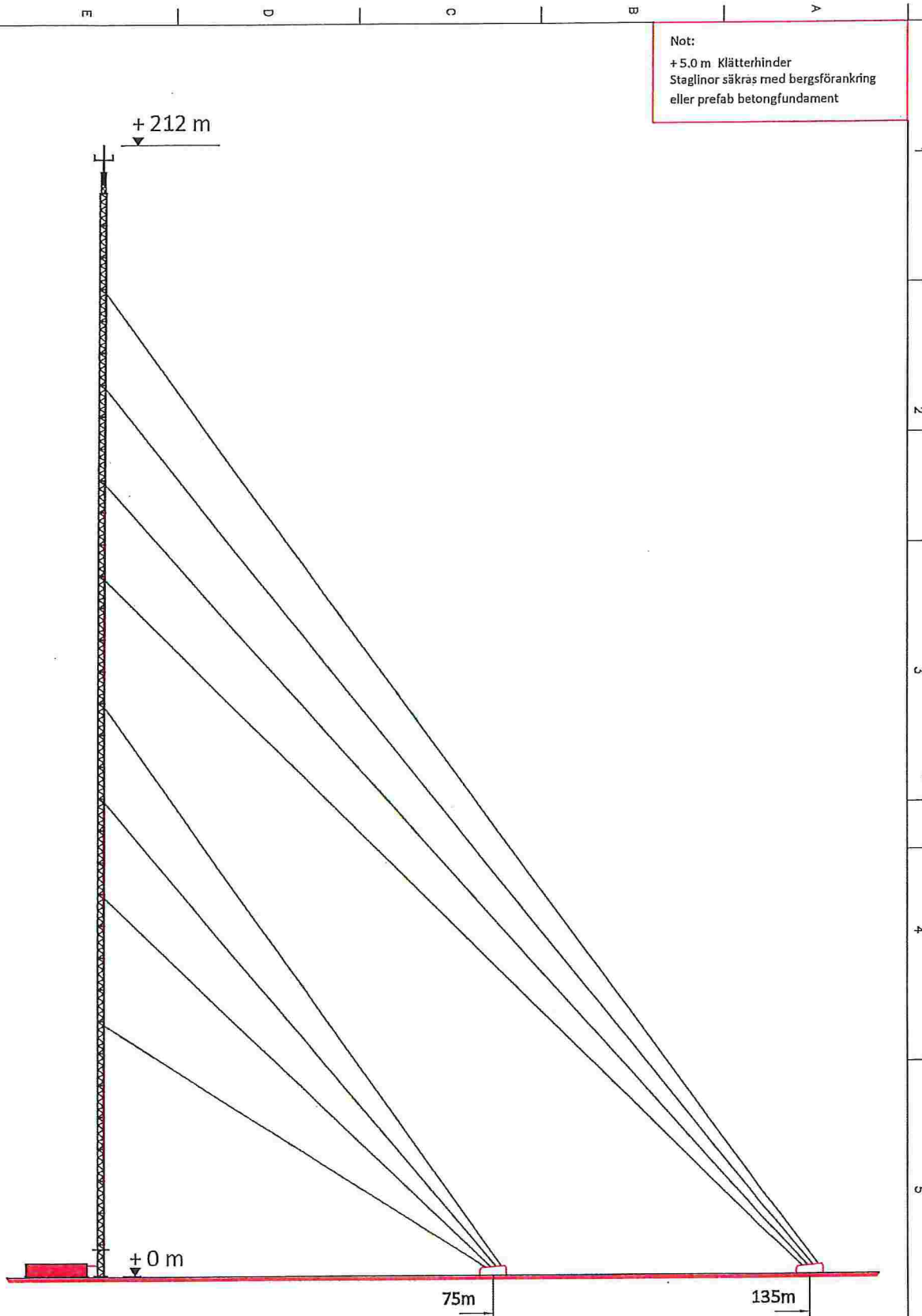
Nacka kommun
Hi3G Access AB, Erik-Jan Rood,
3G Infrastructure Services AB, Johan Lindberg,
Telia Sonera Mobile Networks, Kent Åhman,

info@nacka.se
Erik-Jan.Rood@tre.se
johan.lindberg@3gis.net
kent.ahman@teliasonera.com

<p>MASTPLACERING:</p> <p>BAUER MEDIA GROUP</p>	<p>X: 6577154 RT90</p> <p>Byggherre: Bauer Media AB Box 34108 100 26 Stockholm</p>	<p>Y: 1635417 RT90</p>	<p>BAUER MEDIA AB – NACKA</p>	<p>SITUATIONSPLAN SKALA 1:15000</p>
---	--	------------------------	-------------------------------	---

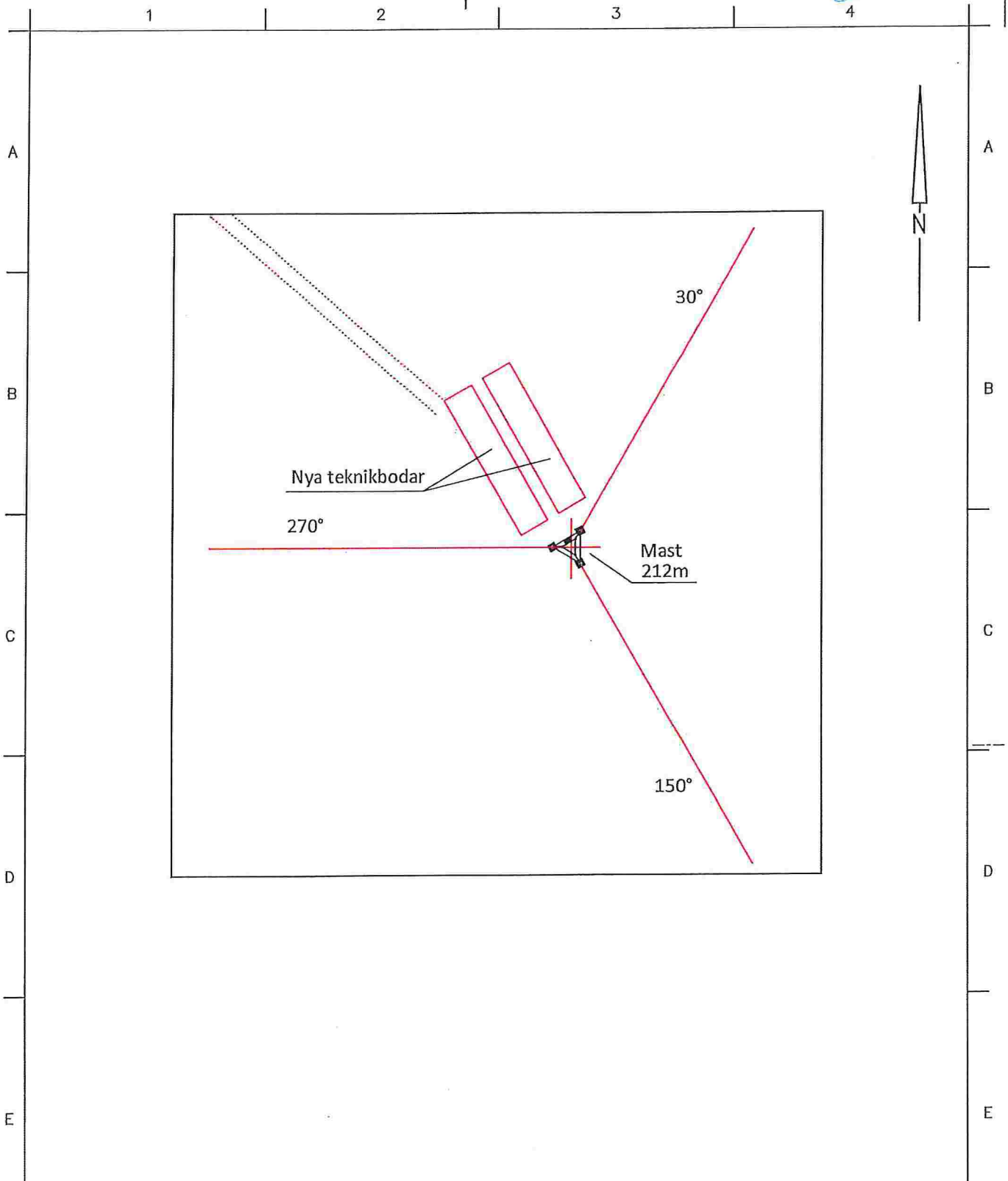
Bilaga 2

 BAUER MEDIA GROUP	 SBS Nacka	 Security Internal	Uppgjord	Jonas Ericsson	1 Rev
			JMJ Entreprenad & Racing Doknavn/Godk	Datum 2015-10-23	A
Radiosvar SBS Nacka Erstavik 25:1	Mast 212m Doknavn	Produktbenämning Erstavik 25:1, Nacka	Bild	Mast 212m Bild	(1/1)

Skala 1:150
Format A 3

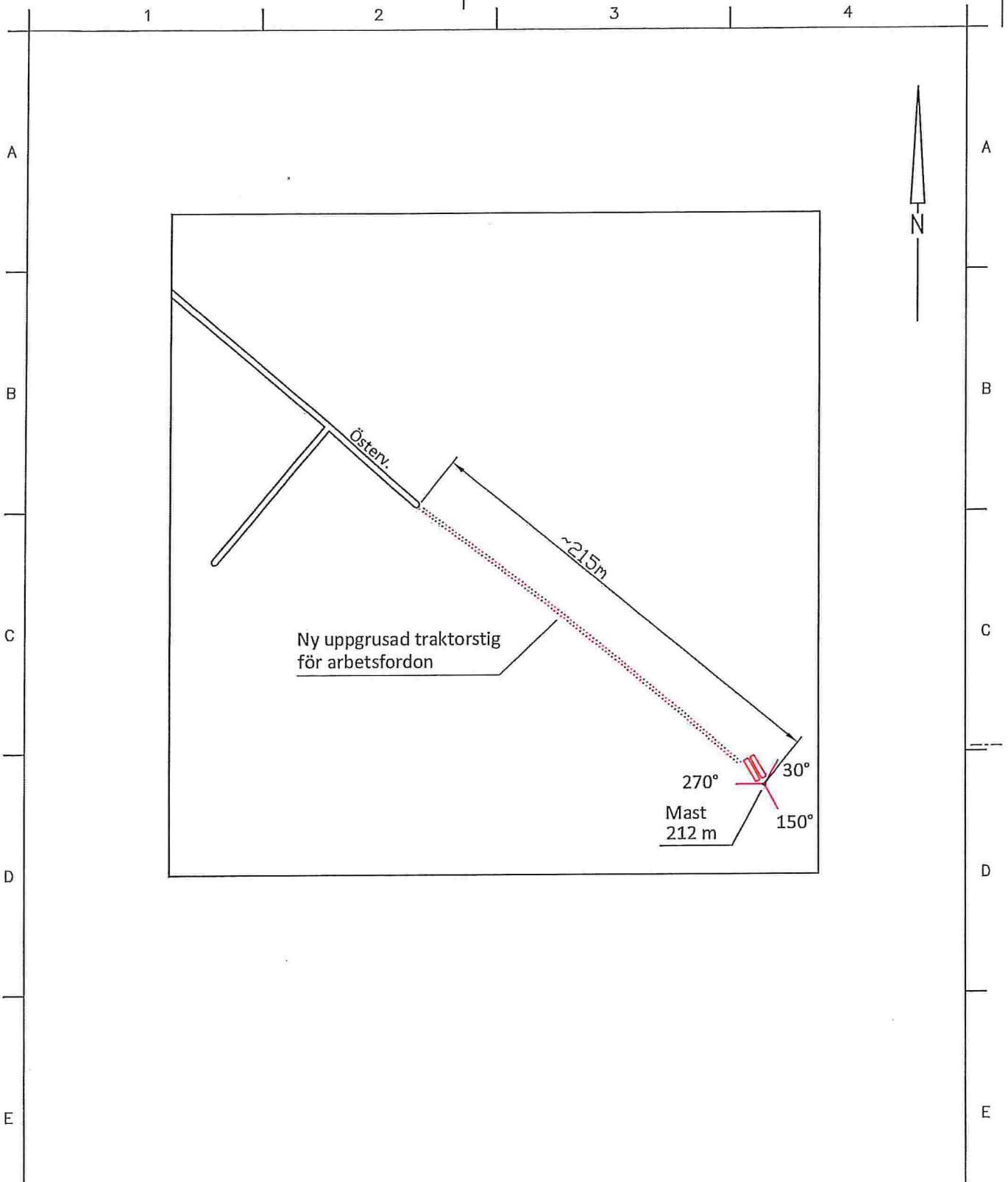
Mast 212m
Bild (1/1)

Mast placering X= 6563379 Y= 1628594

SITUATIONSPLAN

		Uppgjord	
		JMJ Entreprenad & Racing	
Referenser		Dokansv/ Godk	Datum
Nacka Lst	Security	Bauer Media	2017-02-23
	Internal	Produktbenämning	I Rev
		Erstavik 25:1	A
Skala	Format	Dokumentnr	Blad
1:400	A4	Nacka Lst	2 (2)

Mast placering X= 6563379 Y= 1628594

SITUATIONSPLAN

		Uppgjord JMJ Entreprenad & Racing		Jonas Ericsson	
Referenser Nacka Lst		Security Internal		Dokumentnr Nacka Lst	Datum 2017-02-23
Skala 1:2500		Format A4		Blad 1 (2)	

SVENSKA RADIOARKIVET

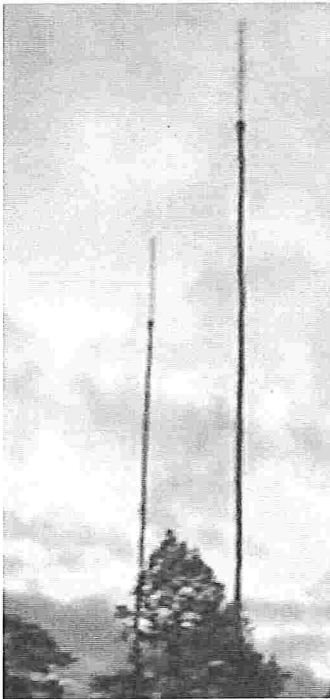
<< Home British and American radio

Lasse Lundebergs webblogg

Radiogodis

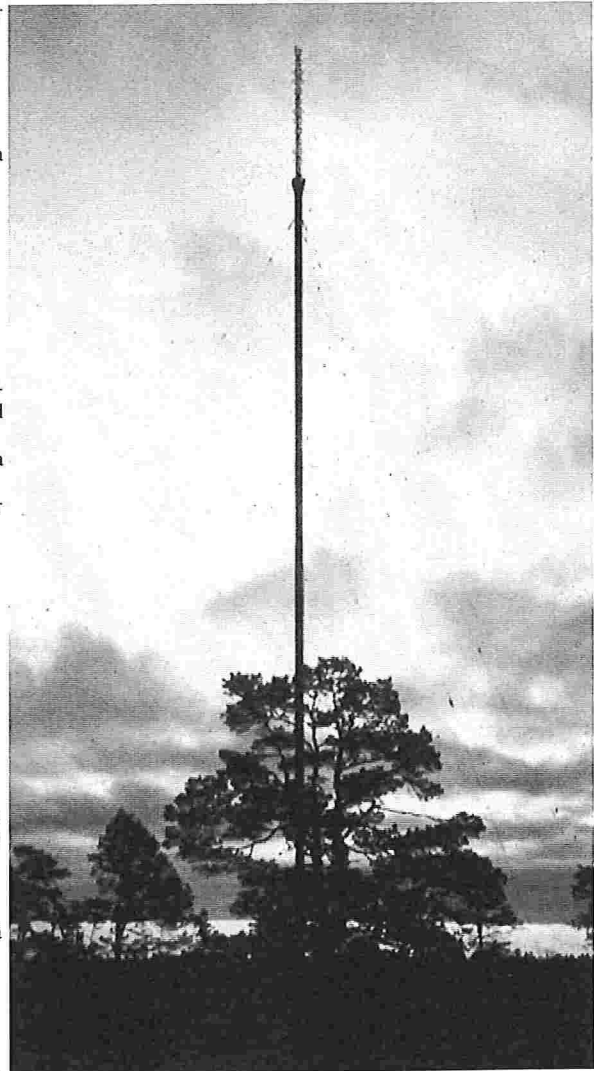
Diskussion om Radio Nord

Epost radioarkiv@gmail.com

Här nedan och till höger är några diabilder jag har fått låna av Göran Lindemark, som fanns på plats som kameraförsedd reporter för personaltidningen för vaktbolaget ABAB, som både före och efter denna händelse hade hand om bevakningen kring masterna. Du kan även läsa Göran Lindemarks reportage i personaltidningen Falkforum [här](#)

Det här inträffade en grå och kulen förmiddag den 7 december 1983. Masterna hade ursprungligen byggts inför TVs start och för starten för FM-radion (P2) och hade varit i tjänst med start den 15 september 1956. På den tiden var FM-radio så nytt att de flesta radiolyssnare saknade FM-radio och därför var masterna även utrustade för mellanvågssändning, vilket innebar att masterna nertill vilade på isolatorfot av porslin som till utseendet var nästan som en jättelik blomkruka mot markfundamentet. Vid sändning på mellanvåg var mastens hela längd ett högspänningsförande och HF-strålande element. De två masterna matades med 65° motfasverkan i förhållande till varann från mellanvågssändarens 2 x 150kW på frekvensen 773KHz, frekvensändring 1974 till 774KHz. Motfasningen hade till uppgift att åstadkomma viss riktverkan på sändningen för att undgå störning mot Kairo, som man delade sändarfrekvens med. Överst på varje mast fanns den 33 meter höga toppspiran, som på den ena masten bar FM-antennerna och på den andra masten fanns TV-antennerna av vändkorstyp för TV-kanal 4. I toppspiran fanns även andra antenner för olika slag av telekommunikation.

En av de två masterna står i sin allra sista elegans

Stillbilder ur TV-filmen. Den översta bilden visar båda masterna före fällningen, och den undre bilden visar tydligt hur masten under fallet får som ett "knä" nedtill, och detta knä förflyttas successivt uppåt masten under fallet.

Året 1965 fick de två rödvitrandiga masterna sällskap av den ena av de två nuvarande fackverksmasterna, och under de följande åren fram till 1983 fanns alltså tre mast i området - den nya 299 meter höga som successivt övertog FM- och TV-sändningsfaciliteterna, och de två äldre 193-metersmasterna. Den 1 juni 1981 stängdes mellanvågssändaren i Nacka av för gott. Efter mastfällningen återstod en ensam, som alltså då bar upp hela arsenalen av telekommunikation. Den andra av masterna som nu finns i området byggdes 1984 under

året efter att de gamla masterna hade fällts och började nå sin fulla höjd ungefär vid sommaren det året. Jag råkade ha mitt jobb så belåget att jag vecka för vecka och dag för dag kunde följa processen när den nya masten blev allt högre tills den till slut var lika mäktig som masten från 1965.

Av en händelse råkar jag vara bekant med en av soldaterna i den elittrupp som utförde sprängningen av masterna. Jag bad honom - Oscar Nyströmer - att läsa in en berättelse om hela dramat, och det blev en fin berättelse [här](#) med hans insideskänedom och där jag sedan lagt på de autentiska ljudeffekterna.

När masterna föll hördes ett spökligt klagovrål eka över skogen när metallen förvreds under fallet. Hur smäckra de än såg ut när de var resta var godstjockleken hela 8mm i de stålördelar som masten bestod av, och vikten 100 ton per mast. Längden per mast var 160m + toppspirans 32m, totalt 192m.

Förvriden masttopp med toppspiran längst bort

Radio Stockholms sändningsbuss har anlänt tidigt på morgonen. Reportern Lotta Johansson syns i gul kappa. Längre bort i bild syns Televerket Radios bil med antenn riktad mot Klara där Radio Stockholm då hade sin adress. Hör Radio Stockholms direktsändning [här](#). Förutom Lotta Johansson hörs från studion i Klara Agneta Askelöf.

Rapports filmteam provar kameravinklar. Fortfarande användes filmkamera, och ljudteknikern har Nagran i beredskap på högeraxeln. Mikrofonen är en riktmikrofon inhyst i en "zeppelinare" som vindskydd.

Toppspira med antennelement

Markfundament och fallen mast

ANBUD**RADIOMASTER** ST 2/11-83

Televerkets radiokontor utbjuder härmed till försäljning 2 radiomaster.

Masterna som är av rörtyp har tidigare använts i det äldre radioområdet för mellanväg (AM) vid radiostationen i Nacka-Stockholm.

För försäljningen gäller att televerket svarar för fällningen av masterna och köparen för uppskrotningen samt uppställning av mastområdet.

Masterna kommer att fällas under december månad 1983.

Skrotningsarbetet kan påbörjas omedelbart efter fällning och bör vara klart den första april 1984.

Teknisk data:

Antal master	2
Fabrikat	CH JUCHO, Dortmund
Typ	Varmförzinkade rör
Höjd, meter	160
Diameter, meter	1,7
Vikt per mast, ton	100
Stålkvalitet	st 37, 12
Plåtgodstjocklek, mm	8
Antal stag per mast	9
Toppspira mast 1 (fackverk)	32 m hög
	4-sidig

Toppspira mast 2 rör 0,8 m 32 m hög

Diverse lösa tillbehör såsom mastäpel, stagvire masthisskor-gat, aluminiumkabel och antenner ingår även.

Anbud skall insändas till Televerkets Radiodivision

Östra Radioområdet

Ekonomiska sektionen

Box 43 022

100 72 STOCKHOLM

Anbudet märkes "Radiomaster Røe 70/83" och skall vara oss tillhanda senast 1983-12-01.

Televerket förbehåller sig fri prövningsrätt.

Upplysningar av teknisk art lämnas av Lars Neidermark tel 08-763 03 99.

Annons ur Stockholms-Tidningen den 2 november 1983

Upphovsrättsliga regler för innehållet på denna webb: Du får mycket gärna använda och kopiera innehåll för personligt icke-kommersiellt bruk. Å andra sidan är det strängeligen förbjudet att använda något av materialet för att sälja helt eller delvis på något sätt. radioarkiv@gmail.com